

RETSENSIOON

8. klassi inglise keele õppekomplektile *I Love English 6*

Õppekomplekt *I Love English 6* (autoriteks Ülle Kurm ja Ene Soolepp; väljaandja Kirjastus Studium) on mõeldud inglise keele A-võõrkeelena õpetamiseks 8. klassis ning on loogiliseks järjeks õppekomplektidele *I Love English 1-5* (2011-2016). Kõigi nende õppematerjalide komplektide puhul on tegemist varemilmunud samanimeliste õppematerjalide uue versiooniga, mis nii õppesisu kui ka metoodiliste võtete poolest vastavad 2010. aastal jõustunud Põhikooli riiklikule õppekavale. Õppekomplekti *I Love English 6* (2017) kuuluvad lisaks õpikule ka töövihik, CD-d kuulamistekstide, dialoogide ja rütmisalmidega, kontrolltööde lehed ja õpetajaraamat, mis sisaldab vastuseid keerukamatele õpiku ja töövihiku ülesannetele ning kuulamisülesannete tekste.

Õpik sisaldab 20 õppeühikut; iga viies õppeühik koosneb varemõpitu kordamiseks ja kinnistamiseks mõeldud ülesannetest. Õpiku koostamisel on arvestatud Eesti õppeaasta pikkusega ning õppekavas kehtestatud inglise keele tundide arvuga, mis teeb õpetaja jaoks aine planeerimise ning ainekava koostamise mugavamaks. Õpiku alguses on tabeli vormis toodud õppekomplekti (õpik + töövihik) ülevaade, kust lisaks õppeühiku numbrile ja pealkirjale leiab käsitletavaid teemasid ja sõnavara grupe, keele funktsioone, keelestruktuure ja pikemate rääkimis- ja kirjutamisülesannete teemasid. Õppeühikutele järgnevad lisamaterjalid: selge ja kompaktne kokkuvõtte ajavormidest, ebareeglipäraste tegusõnade nimekiri koos põhivormide ja tõlgetega, õppetükkide sõnavara koos transkriptsioonide ja tõlgetega ning lisaks ka tähestikuline sõnastik, et kogu vajalik info oleks õppija jaoks kergesti leitav. Tähestikulises sõnastikus on sõna kõrval ära märgitud ka selle õppeühiku number, kust antud uus sõna pärineb. Ülesehituse ja vormistuse poolest sarnaneb õpik 2011.-2016. a. ilmunud *I Love English* sarja õpikutele, mis teeb selle kasutamise nii õpilase kui ka õpetaja jaoks mugavamaks. Äramärkimist väärib ka õpiku ja töövihiku kirja suurus, mis on kergelt loetav ega sunni silmi pingutama. Kasutajasõbralik on ka õppekomplekti formaat ja kaal.

Töövihik koosneb samuti 20 õppeühikust. Töövihik on õppekomplekti oluline osa, mis toetab keeleõppijate iseseisvat tööd ja annab õpilastele võimaluse tunnis õpitud harjutada ja kinnistada. Töövihikus keskendutakse peamiselt sõnavara- ja keelestruktuuride harjutustele ning kirjutamisülesannetele. Samas sisaldab iga töövihiku õppeühik ka kuulamisülesandeid, mida tihti arendatakse edasi suhtlemis- või kirjutamisülesanneteks. Töövihiku ülesannete abil saab õpilane uut materjali mõtestada ning enda varasemate kogemuste ja teadmistega seostada. Toetatakse teadmiste süstematiseerimist ja rakendamist. Sarnaselt õpikule, võetakse ka töövihiku igas viiendas õppeühikus põhjalikult kokku eelneva nelja õppeühiku teemad. Eriti palju tähelepanu pööratakse keelestruktuuridele, pakkudes selgeid tabeleid ja skeeme, mis aitavad keeleõppijatel teadmisi süstematiseerida. Seejärel asuvad õpilased neljast õppeühikust saadud teadmisi ja oskusi edasi rakendama harjutustes. Töövihik sisaldab mitmekesiseid nuputamis- ja loovülesandeid, mis muudavad õppimisprotsessi köitvamaks ja tulemuslikumaks. Tänu sellele jääb õpetajal ära vajadus teemaga sobivaid lisamaterjale ja töölehti koostada ja paljundada.

Õpetajaraamat ja kontrolltööde komplekt hõlbustavad õpetaja igapäevast tööd. Käepärasesse õpetajaraamatusse on koondatud helikirjad ning õpiku ja töövihiku keerukamate harjutuste ja kontrolltööde lahendused.

Õppekomplekt *I Love English 6*, sarnaselt sarja varasematele osadele, aitab kaasa Põhikooli riiklikus õppekavas sätestatud üldpädevuste arengule. Õpilane jätkuvalt tutvub inglise keelt kõnelevate maade kultuuridega ning õpib mõistma ja aktsepteerima kultuurilisest eripärasest tingitud väärtussüsteeme (kultuuri- ja väärtuspädevus). Jätkub inglise keelt kõnelevate maade käitumis- ja suhtlemisnormide õppimine, mida saab harjutada paaris- ja rühmatöö käigus (sotsiaalne ja kodanikupädevus). Rollimängude, arutelude ja kirjutamisülesannete abil saavad õpilased jõuda iseenda sügavama mõistmiseni ning enda tugevate ja nõrkade külgede hindamiseni (enesemääratluspädevus). Suhtluspädevuse kujundamine on õppekomplekti keskseks eesmärgiks - läbivalt tegeldakse hea eneseväljendusoskuse, teksti mõistmise ja teksti loome oskuste arendamisega. Õpilaste matemaatikapädevuse arendamisele on samuti teadlikult pööratud tähelepanu: tehakse elulisi arvutusi ning õpitakse tõlgendada ja analüüsima teabegraafikat (graafik, tabel, keelumärgid). Koostööoskust ja loovat lähenemist nõudvate ülesannete abil aidatakse kaasa õpilaste ettevõtlikkuspädevuse kujunemisele.

Õppekomplekti tugevaks küljeks on inglise keele lõimimine teiste ainevaldkondadega. Materjali seostatakse teadmistega, mida õpilased on saanud teiste ainete õppimisel ning samal ajal neid teadmisi ka kinnistatakse ja täiendatakse. Inglise keele tunnis õpitavat seostatakse keele ja kirjanduse, matemaatika, loodus- ja sotsiaalinete, kunstiainete, tehnoloogia ning kehalise kasvatusega, nagu seda soovib Põhikooli riiklik õppekava.

Tähelepanu pööratakse ka kõigile läbivatele teemadele: elukestev õpe ja karjääri planeerimine (Unit 3, 4, 5, 7, 8, 9, 17, 19, 20), keskkond ja jätkusuutlik areng (Unit 6, 7, 9, 16, 18, 19), kodanikualgatus ja ettevõtlikkus (Unit 4, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 17, 19, 20), kultuuriline identiteet (Unit 1, 4, 6, 9, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18), teabekeskond (Unit 2, 3, 4, 6, 8, 11, 20), tehnoloogia ja innovatsioon (Unit 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 16, 18), tervis ja ohutus (Unit 2, 6, 10, 11, 12, 16, 20) ning väärtused ja kõlblus (Unit 1, 3, 4, 5, 7, 8, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 19).

Lisaks käsitleb õppekomplekt *I Love English 6* kõiki temavaldkondi, mida riiklik õppekava sätestab III kooliastmele. Õppekomplektis käsitletud temavaldkonnad on järgmised: mina ja teised (võimed, tugevused ja nõrkused; inimestevahelised suhted, viisakusreeglid, koostöö ja teistega arvestamine); kodu ja lähiümbrus (perekondlikud sündmused ja tähtpäevad; kodukoha vaatamisväärsused ja nende tutvustamine), kodukoht Eesti (loodus ja looduskaitse; keskkonnahoidlik ja -säästlik käitumine; elu linnas ja maal; Eesti vaatamisväärsused – neid teemasid käsitletakse tihti läbi võrdlemise teiste maade ja kultuuridega), riigid ja nende kultuur (õpitava keele kultuuriruumi kuuluvad riigid ja nende lühiiseloostumus, tuntumate riikide nimetused, rahvad, keeled), igapäevaelu, õppimine ja töö (tervislik eluviis ja toitumine, suhtlemine teeninduses, turvalisus; õpioskused ja harjumused, edasiõppimine ja kutsevalik ning töökohad) ning vaba aeg (kultuuriline mitmekesisus; kirjandus ja kunst, sport, erinevad meediavahendid; reklaami teemat on vaadeldud teistest teemadest mõnevõrra vähem, kuid samas rohkem kui 7. klassile mõeldud õpikus). Eestis välja antud õpiku suureks eeliseks ongi see, et see lähtub riiklikust õppekavast ega nõua lisamaterjali kasutamist. Tunduvalt keerulisem on leida välismaal välja antud õpikut, mis käsitleks kõiki ülalmainitud teemasid ning arendaks kõiki pädevusi, mida toob välja Eesti Põhikooli riiklik õppekava.

Põhikooli lõpuks peab keeleõppija saavutama iseseisva keelekasutaja taseme, mis võimaldaks selles keeles igapäevastes situatsioonides suhelda. Õppematerjal tutvustab keeleõppijatele fraase, hääliitsusi ja võtteid, mis aitavad suhelda sihtkeeles loomulikult ning vastavalt olukorrale. Keeleõppijad õpivad vestlust viisakalt alustama ja lõpetama, saavad harjutada info küsimist ja andmist erinevates olukordades, üritavad viisakalt palveid sõnastada ja nendele vastata, tutvuvad telefonivestluse eripäraga. Lisaks õpitakse väljendama enda suhtumist kuulnud infosse ja täita vestlusesse tekkinud pause sobivate hääliitsustega, mis on

keelespetsiifilised (nt Hush! Ouch! Yuk! Well... I mean... jne). Õppematerjal tutvustab fakte, mis on noortele huvitavad ja ühtlasi ka vajalikud, näiteks juhul kui nad otsustavad reisile minna. Teemad on piisavalt mitmekesised, et erinevast soost ja erinevate huvidega noored leiaksid õppematerjalist enda jaoks midagi huvipakkuvat. Oluline on see, et käsitletakse aktuaalseid teemasid ja sõnavara, mis on igapäevaelus toimetulekuks vajalikud (nt tehnikaga, dokumentidega, reisimisega vms seotud terminoloogia). Samas ei pakuta päris kõike valmis kujul: õppematerjal suunab noori, et nad otsiksid lisainfot erinevatest ingliskeelsetest teatmeallikatest ning kasutaksid interneti silmaringi avardamiseks. Õpitakse selle info abil otsuseid ja plaane teha, nt muuseumi külastust kavandada. Teabekeskkonnas orienteerumine ja info põhjal plaanide koostamine on eluks vajalikud oskused; positiivne kogemus seoses vajaliku info otsimisega inglise keeles aitab keeleõppijatel teadvustada, kuivõrd oluline hea keeleoskus on ning see tõstab motivatsiooni keelt edasi õppida.

Sarja *I love English* üheks oluliseks eripäraks on õpilaste mõtlemise ja loovuse arendamine nii suulises kui ka kirjalikus väljenduses. Keeleõppijad saavad kirjutada lühemaid loovtöid (nt lühikirjandid, isiklikud kirjad, blogi postitused ja teated), kus põhjendavad enda arvamust või valikut; aeg-ajalt joonistatakse (nt paarilise juhiste abil üritatakse taas luua tema joonistatud pilt; kujundatakse keelumärke, mis peegeldavad pargis käitumise reegleid). Lühiprojekte ja lihtsamat uurimistööd tehakse paarides või väiksemates gruppides, et ülesanne jõukohasem oleks ning lisaks areneksid ka meeskonnatöö oskused. Projektitööle järgnevad ka suulised ettekanded, mis on samuti vajalikud keeleõppijate arengu soodustamiseks. Isegi teksti ümberjutustamise ülesanne on keeleõppija jaoks huvitavam, kui seda peab tegema erinevate tegelaste seisukohast või lausa tegelaste vahel toimuva dialoogi vormis. Lisaks arendab taoline ülesanne sallivust ja empaatiavõimet, kuna noor inimene õpib teiste inimeste tunnetele ja vajadustele mõtlema. Sarnast rolli mängib ka ülesanne, kus püütakse leida põhjendused naljakatele olukordadele (lk 68) – lisaks kujutlusvõime arendamise harjub noor inimene ka mõttega, et ei tasu järelemõtlemata kellegi üle naerda, vaid tasub mõelda, mis on selle koomilise olukorra põhjuseks. Õppekomplekti positiivseks omaduseks on ka see, et loovtöödeks tehakse põhjalikke ettevalmistusi – enne kui noor inimene peab iseseisvalt midagi tegema, antakse talle keelevahendid, mida loovülesande abil harjutama ja kinnistama peab ning tihti pakutakse ka näiteid ja ideid, millest alustada. Tänu sellele on loovtööd õpilastele jõukohased ning on pigem huvitavaks väljakutseks, mitte üle jõu käivaks kohustuseks.

Võõrkeel on eelkõige suhtlusvahend ja Põhikooli riiklik õppekava näeb ette, et suhtluspädevuse kujunemine toimub nelja osaoskuse arendamise kaudu. Ka õpitulemused on selle tõttu esitatud osaoskuste kaupa, kuid samas rõhutatakse, et kuulamist, lugemist, rääkimist ja kirjutamist peab õpetama integreeritult. Allpool vaatlen lühidalt, kuidas õppekomplektis *I Love English 6* käsitletakse erinevaid osaoskusi, lisaks kommenteerin ka sõnavara ja grammatika esitust õpikus ja töövihikus.

Kõnelemisoskuse arendamine

Suuline suhtlemisoskus on suhtluspädevuse üks tähtsamaid aspekte. Põhikooli riiklik õppekava näeb ette, et III kooliastme lõpuks oskab õpilane edasi anda raamatu, filmi, etenduse jms sisu ning kirjeldada oma muljeid. Eeldatakse, et keeleõppija tuleb enamasti toime ka vähem tüüpilistes suhtlusolukordades, kasutades põhisõnavara ja sagedamini esinevaid väljendeid õigesti; keerukamate lausestruktuuride kasutamisel võib ka vigu ette tulla. Loodetakse, et 9. klassi lõpuks väljendab keeleõppija ennast üsna vabalt, vajaduse korral küsides abi. Hääldus peaks olema selge, intonatsiooni- ja rõhuvead ei tohiks suhtlust häirida.

Õppekomplekt *I Love English 6* pakub rohkelt võimalusi suulise suhtlemisoskuse arendamiseks. See sisaldab mitmekesiseid individuaal-, paaris- ja rühmatöö ülesandeid, kus

õpilased saavad kõnelemisoskust arendada ja sihtkeeles suhelda. Igas õppeühikus saavad õpilased võimaluse teksti sisu enda sõnadega kokku võtta ning lisaks väljendada selle kohta ka enda arvamust. Loetu põhjal ja abil koostatakse dialooge ja rollimänge, mis aitavad uusi keelekonstruktsioone ja sõnavara konteksti panna ja mõtestatult harjutada. Keeleõppijatele pakutakse väljendeid, mis on iseloomulikud tänapäeva noorte kõnekeelele, et nende kõne jätaks küll haritud ja viisaka mulje, kuid samas oleks loomulik ja suhtlusolukorrale vastav. Õpik annab ideid aruteludeks, mis oleksid noortele huvitavad ja kõnetaks neid. Teemasid seostatakse noorte endi kogemuste ja arvamustega. Pakutakse ka tööd väikestes rühmades, mille raames peab rühma sees enda seisukohta sihtkeeles kirjeldama ning püüdma rühmakaaslastega ühisele otsusele jõuda. See on jällegi ülekantav oskus, mis on vajalik noorte edasistes õpingutes ja töös.

Õppeühikud on mõistliku ülesehitusega: alustatakse lihtsamatest kõnelemisülesannetest (nt teksti põhjal küsimustele vastamine) ning alles siis asutakse täitma keerulisemaid, rohkem iseseisvat tööd ja loovust nõudvaid ülesandeid, nagu seda on ümberjutustamine, teksti põhjal kokkuvõtte tegemine või enda arvamuse väljendamine ning teema enda kogemustega seostamine. Enamuse ülesannetega peaksid ka nõrgemad õpilased hakkama saama, sest nendele pakutakse piisavas matus tuge võtmesõnade, kasulike väljendite ja keelendite, lausete alguste või lihtsalt mõningate ideede näol. Ülesande täitmine ei tohiks ideede või keeleliste vahendite puudumise taha jääda - on tehtud kõik ettevalmistavad sammud, et keeleõppijal oleks võimalik tunnis rääkida ja enda kõnelemisoskust arendada.

Õige häälduse ja intonatsiooni arendamisele pööratakse õppekomplekis jätkuvalt tähelepanu. Keeleõppija harjub mõttega, et oluline ei ole mitte ainult see, mida ta ütleb, vaid ka see, kuidas ta sõnu hääldab ning millist intonatsiooni kasutab. Hääldamise eripärad on lahti seletatud, nendele kaasnevad transkriptsioonid ja kuulamisülesanded, mille abil saavad ka keeleõppijad enda hääldust lihvida. Keeleõpetajate palvel on õpikus tagasi ka rütmisalmid, mis samuti juhivad tähelepanu õigele rütmile ja intonatsioonile ning hõlbustavad võtmesõnade ja fraaside meeldejätmist.

Nagu on näha, lähtuvad kõnelemisoskust arendavad ülesanded riiklikus õppekavas püstitatud eesmärkidest ning *I Love English 6* aitab kaasa B 1.2 keeletasemele jõudmisele.

Kuulamisoskuse arendamine

Kolmanda kooliastme lõpuks peab õpilane kuuldust aru saama, taipama nii peamist sõnumit kui ka üksikasju, kui räägitakse üldlevinud teemadel (nt uudistes, spordireportaažides, intervjuudes, ettekannetes, loengutes) ning kõne on selge ja üldkeelne.

Kuulamisülesandeid on õpikus ja töövihikus *I Love English 6* piisavalt palju ning enamasti on nende eesmärgiks kas häälduse või suhtlussituatsioonide mudeldamine või funktsionaalse kuulamise arendamine. Kasutatakse kuulamiseelseid, -aegseid kui ka -järgseid ülesandeid ning kuulamisel peab keskenduma kas teksti sisule või keelele (sõnadele/fraasidele); ülesanded eeldavad nii tekstist üldisemat mõistmist ja sõnumist arusaamist kui ka üksikasjade märkamist. Jätkuvalt panustab õpik ka iseseisva keeleõppija kujunemisele – mitmete ülesannete puhul peavad õpilased helisalvestiste abil ise oma vastuste õigsust kontrollima.

Õpiku ja töövihiku kuulamistekstid ja -ülesanded on piisavalt mitmekesised ja pakuvad keeleõppijatele võimalusi kuulamisoskust igakülgsest arendada. Kuulata saab nii lühemaid kui ka pikemaid tekste: dialooge, intervjuusid, jutustusi ja lühikesi loenguid. Meedia tekste ja uudiseid ning kõikvõimalikke infoteateid (nt lennujaamas, ostukeskuses, muuseumis jne) võiks siiski rohkem olla, sellepärast võiks õpetaja tunni teemaga kokku sobivaid päevakajalisi kuulamistekste ka internetist otsida ning lasta õpilastel kuuldu põhjal

mõningatele küsimustele vastata. Loomulikult tasub soodustada ka seda, et keeleõppijad vaatavad ja kuulavad huvipakkuvaid ingliskeelseid tele- ja raadiosaateid ka väljaspool keeletundi. Taolist päevakajalist materjali polegi võimalik õpikusse lisada, kuna see aegub liiga kiiresti. Samas mõjub saadete kuulamine õppija keelearengule positiivselt ning lisaks avardab noore inimese silmaringi.

CD-del olevad materjalid pakuvad autentseid keelenäiteid ja hääldusmudeleid, kuna neid loevad briti inglise keelt emakeelena kõnelevad lapsed ja täiskasvanud. Taoliste kuulamistekstidega kokku puutumine mõjub keeleõppijate häälduse kujunemisele positiivselt. Samas tasub õpetajal pakkuda õpilastele aeg-ajalt kuulamiseks ka ameerika inglise keelt kõnelevate inimeste kõnet ning vestlusi, millest võtavad osa inglise keelt võõrkeelena rääkivad inimesed. On üsna tõenäoline, et edasises elus peavad noored erineva päritoluga inimestega inglise keeles suhtlema ning on oluline, et nad saaksid vestluspartneritest aru vaatamata nende aktsendile.

Üldkokkuvõttes võib siiski öelda, et õppekomplekti *I Love English 6* kuulamisharjutused annavad õppijatele piisavalt võimalusi kuulata selget üldkeelset kõnet, kus räägitakse üldlevinud teemadel ning 8. klassi õpilane saab piisavalt võimalusi harjutada nii peamisest sõnumist kui ka üksikasjadest arusaamist.

Lugemisoskuse arendamine

Vastavalt riiklikule õppekavale ja Euroopa keeleõppe raamdokumendile peaks B 1.2 tasemele jõudnud keeleõppija (s.t. 9. klassi lõpetanud õpilane) lugema ja mõistma mõneleheküljelisi selge arutluskäiguga tekste erinevatel teemadel (nt noortele mõeldud meediatekstit, mugandatud ilukirjandustekstit). Ta suudab leida vajalikku infot pikemast arutlevast laadi tekstist, kogub teemakohast infot mitmest tekstist, kasutab erinevaid lugemisstrateegiaid (nt üldlugemine, valiklugemine), samas võivad mõned tekstides esitatud detailid ja nüansid jääda selgusetuks.

Võrreldes varasema versiooniga on uue *I Love English 6* õppekomplekti tugevaks küljeks see, et keeleõppijatele pakutakse erinevat tüüpi eakohaseid tekste: lisaks harjumuspärastele juttudele ja kokkuvõtetele teatmeteoste artiklitest leidub õpikus ka noortele mõeldud meediatekste, katkendeid klassikalisest ja kaasaegsest noortekirjandusest, väljavõtteid blogist, e-kirju, kasutusjuhendeid ja teateid. Õppekomplektist leiab varasemast rohkem originaaltekste - nii mugandatud kui ka mugandamata. Kõik tekstid on B 1.1-B 1.2 tasemele jõudnud keeleõppijale jõukohased, sisaldades nii õppijatele tuttavat kui ka uut sõnavara ning lisaks ka taseme poolest sobivaid ja kasulikke lausemalle. Katkendid noorte ilukirjandusest ja artiklitest on intrigeerivad ja motiveerivad ka iseseisvalt taolisi tekste lugeda. Keeleõppijate huvi tekkimisele ja silmaringi avardamisele aitavad kaasa ka „Culture flash” lõigud, kust õpilased leiavad lisainfot ilukirjanduslike teoste autorite kohta. Tekstide abil tõstetatakse õpikus teemasid, mis on tähtsad heatahtliku, salliva ja vastutustundliku isiku kujunemiseks.

Tekste on õpikus nii lühemaid kui ka pikemaid. Pikemad tekstid on jagatud mitmeks osaks ning iga osaga kaasnevad ka lugemiseelsed, -aegsed ning -järgsed ülesanded, mis aitavad teksti paremini analüüsida ja mõista. Tänu sellele saavad lugemisülesannetega hakkama ka nõrgemad ja rohkem tuge vajavad keeleõppijad. Peaaegu kõiki tekste toetavad ka pilkupüüdvad illustratsioonid, mis aitavad teksti paremini mõista ja materjali meelde jätta. Lisaks pikematele tekstidele leidub õpikus ka lühemaid dialooge, tsitaate, ütlusi, mille sõnumi üle õpilased arutleda saavad. Õppekomplekt sisaldab ka teateid, kuulutusi ja graafilist infot, mida keeleõppijad välismaal reisisid näha võivad ning mille sisu nad tõlgendada peavad. Lisaks õpikus ja töövihikus toodud tekstidele suunab õppematerjal keeleõppijaid ka internetist lisainfot otsida ja seega pikemate autentsete tekstidega tutvuda.

Õppekomplekti *I Love English 6* lugemisülesanded on huvitavad ja mitmekesised, mis on loogiliselt järjestatud ja hästi kokku sobitatud, samm-sammult andes õpilastele rohkem vabadust ning pakkudes üha rohkem väljakutset. Leidub nii lihtsamaid kui ka keerukamaid ülesandeid. Tänu sellele saavad kõik keeleõppijad eduelamust kogeda, kuid samas ei muutu õppimine tugevamate õpilaste jaoks igavaks.

Ülaltoodud tähelepanekute põhjal saab öelda, et käesolev õppekomplekt pakub hulgaliselt häid lugemisega seotud ülesandeid, et keeleõppijad jõuaksid B 1.2 tasemele lähemale.

Kirjutamisoskuse arendamine

Kolmanda kooliastme lõpuks peab õppija oskama koostada eri allikatest pärineva info põhjal kokkuvõtte (nt lühiülevaade sündmustest, isikutest), oskama kirjeldada tegelikku või kujuteldavat sündmust, isiklikus kirjas vahendada kogemusi, tundeid ja sündmusi. Samuti peaks 9. klassi lõpetanu oskama kirjutada õpitud teemal oma arvamust väljendava lühikirjandi; oma mõtete või arvamuste esitamisel võib olla keelelisi ebatäpsusi, mis ei takista kirjutatu mõistmist.

Õppematerjalist leidub nii lühemaid ja konkreetsemaid (n.ö. kontrollitud) kirjutamisülesandeid kui ka pikemaid, vähem kontrollitud loovkirjutamise ülesandeid. Enamasti on kirjutamisülesanded koondatud töövihikusse, kus keeleõppijad saavad neid iseseisvalt, rahulikult, endale sobivas tempos täita. Olles uue sõnavara ja keelestruktuuridega tutvunud, alustatakse lünkade täitmise või lausete lõpetamisega. Sageli peavad õpilased ka küsimustele vastama, lauseid ümber sõnastama, lauseid eesti keelest inglise keelde tõlkima ning lühikokkuvõtteid kirjutama. Loovkirjutamise puhul pakub õppematerjal jällegi piisavalt tuge, et ülesanne ei jääks täitmata väheste keelevahendite või ideede puudumise tõttu. Kirjutatakse lühikesi kirjeldusi ja jutustusi, kokkuvõtteid, e-kirju, blogi sissekandeid, väljendatakse ja põhjendatakse arvamust ning isegi koostatakse raporti/aruanne. Kirjutamisülesanded seostatakse õppeühiku teemaga ning noore inimese enda kogemustega, et keeleõppija tajuks ülesande elulisust ja kasulikkust.

Õppekomplekt *I Love English 6* järjepidevalt arendab õppijate kirjutamisoskust, pakkudes jõukohaseid kirjutamisülesandeid ning pöörates tähelepanu sündmuste, kogemuste ja tunnete kirjeldamisele ning kokkuvõtete koostamisele; arendatakse ka lühikirjandi kirjutamise oskust.

Sõnavara ja grammatika õpetamine ning muud tähelepanekud

Kõik juhised ja seletused on õpikus ingliskeelsed. Ainsaks eestikeelseks komponendiks on mõningate sõnade ja fraaside tõlked ning tõlkelaused (töövihikus), mille abil saavad keeleõppijad uusi keele elemente mõtestatult ingliskeelsetes lausetes kasutada. Rõõm on näha, et jätkatakse sama printsiibiga, et õpilasele ei anta sõnu koos tõlgetega valmis kujul, vaid on olulised sõnad ja sõnade kombinatsioonid teksti järel toodud ning õpilane peab tekstist sõnade tähendust tuletama ning iseseisvalt sobivaid vasteid leidma. Lisaks sellele toetatakse keele õppimist sõnakombinatsioonide kasutamise kaudu, mitte üksikute sõnade meeldejätmise kaudu.

Sõnavara õppimist üritatakse huvitavamaks ja mängulisemaks muuta. Nagu ka eelnevas osas, kasutatakse õppekomplektis *I love English 6* mõistatusi ja ristsõnu, sõnavara mängu (nt antonüümide leidmine) ning nõ „transkriptsioonist-sõnaks“ ülesandeid. Kasulikud on ka sõnade seletamise ülesanded, mida täidetakse paarides: igal paarilisel on oma sõnade

kogum, mida teine paariline ei näe. Õpilane valib etteantud sõnade seast ühte sõna, mille tähenduse ta inglise keeles seletab ning paariline peab seletuse põhjal ära arvama, mis sõnaga tegemist on. Taoline oskus sõnu defineerida ja enda mõtteid ümber sõnastada on võõrkeeles suhtlemiseks kahtlemata vajalik.

Õppekomplektis toimub aktiivne töö sõnavaraga, mitmekesiste ülesannete abil seostatakse sõnavara keeleõppija eluga ning soodustatakse õpitu kordamist ja kinnistamist (seda eriti nõ kordamispeatükkides).

Grammatikat õpitakse samuti kontekstiga sidudes, seostatult erinevate teemade ja osaoskustega. Õpilasi ei koormata üle pikkade seletustega: töövihikus tuuakse lühikesi ja konkreetseid ingliskeelseid näiteid ning nende abil saavad keeleõppijad uut keelestruktuuri moodustada ja lausetes kasutada. Lihtsamate keelestruktuuride puhul kasutatakse induktiivset meetodit, kus õppija peab näidete põhjal ise reeglit tuletama. Kompaktnel kokkuvõtte neljas õppeühikus õpitud keelestruktuuridest on toodud töövihikus igas viiendas õppeühikus. Oluline on see, et õpikus kasutatakse ingliskeelset grammatika-alast terminoloogiat. Tänu sellele saab õpilane vajadusel ka ingliskeelseid lisamaterjale kasutada ning nendest hõlpsalt aru saada. Õppekomplekti uurides võib näha, et kuigi keelestruktuuridele pööratakse piisavalt tähelepanu, ei ole grammatika õpetamine eesmärk omaette – keelestruktuure seostatakse õppeühikute temaatikaga ning kasutatakse suhtlemiseks ning vajaliku tähenduse üleandmiseks.

Keeleõppe peamine eesmärk on suhtluspädevuse arendamine, mitte õpilase ettevalmistamine keeleeksamiks. Samas peab mainima, et seoses erinevate osaoskustega sisaldab õppekomplekt ülesandetüüpe, mida kasutatakse ka keeleeksamites, sh põhikooli lõpueksamis. Õppekomplekti *I love English 6* läbimisel peaks õpilane olema tuttav enamuse kuulamis-, lugemis-, kirjutamis- ja kõnelemisülesannete tüüpidega, mida peab eksamil täitma.

Kokkuvõte

Õppekomplekti *I Love English 6* koostamisel on autorid lähtunud eesti õpilaste huvidest ja vajadustest, soodustades õppijate aktiivset osalust õppes ning võimaldades neil arendada kõiki osaoskusi integreeritult, samaaegselt laiendades sõnavara ja süstemaatiliselt omandades keelestruktuure. Õppematerjal on kirjutatud korrektses inglise keeles ning käsitleb mitmekesiseid 8. klassi õpilasele huvi pakkuvaid teemasid sihtgrupile sobivas vormis ja viisil, pakkudes väljakutset „tugevamatele” õpilastele ning lisatuge nendele, kelle jaoks keeleõpe nii lihtne pole. Õppekomplekti sisu annab võimaluse Põhikooli riiklikus õppekavas sätestatud väärtushinnangute ja üldpädevuste kujundamiseks, võimaldab ka erinevate ainevaldkondade lõimimist ja käsitleb kõiki põhikooli õppekava läbivaid teemasid. Õppematerjal arvestab Euroopa keeleõppe raamdokumendis sätestatud keeleoskuse tasemetega süsteemiga ning võimaldab õppijal liikuda B 1.2 keeleoskuse taseme suunas.

Õppekomplekt *I Love English 6* vastab Põhikooli riiklikule õppekavale ning sobib inglise keele A-võõrkeelena õpetamiseks üldhariduskooli 8. klassis.

Natalja Zagura

anglistika osakonna didaktik, Tartu Ülikool

20. augustil 2017